

10.5.2021

Eduskunta
Talousvaliokunta

tav@eduskunta.fi

Asia: Talousvaliokunnan lausuntopyyntö HE 79/2021 vp

Valtiokonttorin lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (HE 79/2021 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa hallituksen esityksestä koskien yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamista. Tämän vuoksi Valtiokonttori lausuu seuraavaa:

Hallituksen esityksen mukaan yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annettuun lakiin (508/2020) ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 b § tapahtumatakuusta. Kyseessä olisi ennakollinen maksusitoumus, joka annettaisiin tapahtumanjärjestäjälle sekä tämän ilmoittamille alihankkijoille ilmoitettuja kustannuksia vastaten. Jos tapahtuma lain tai viranomaisen määräyksen johdosta peruttaisiin, maksettaisiin korvaus ennakoon ilmoitetuista, toteutuneista kustannuksista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi osittaisten korvausten maksamisesta tilanteessa, jossa tapahtuman laajuutta rajoitetaan lain tai viranomaispäätöksen nojalla. Kustannustuen tavoin Valtiokonttori olisi myös tapahtumatakuun myöntävä viranomainen.

Valtiokonttori on aloittanut tapahtumatakuun toimeenpanoprosessin valmistelun palveluprosessin suunnittelun sekä tarvittavien tietojärjestelmämuutosten toteutuksen osalta. Valtiokonttoriin on myös rekrytoitu henkilöstöä tapahtumatakuun käsittelyprosessin hoitamiseksi. Valtiokonttori kuitenkin korostaa, että tukimuotoa koskevien tietojärjestelmämuutosten toteutus sekä niiden toimivuuden varmistaminen tarpeellisine testauksineen vaatii välttämättä vähintään kuuden viikon määräajan tukimuotoa koskevan hallituksen esityksen valmistumisesta. Valtiokonttorilla on tietojärjestelmä tapahtumatakuun toimeenpanemiseksi käytössä siten aikaisintaan 15.6.2021.

Nyt esitetyn lain olisi tarkoitus tulla voimaan 1.6.2021. Tapahtumatakuun hakuaika alkaisi niin ikään 1.6.2021 ja se koskisi samasta ajankohdasta alkaen järjestettäviä yleisölle avoimia tapahtumia, kuitenkin niin, että tapahtumatakuun piiriin kuuluva tapahtuma tulee järjestää viimeistään 30.11.2021. Suunnitellun aikataulun osalta Valtiokonttori painottaa, ettei sillä ole mahdollisuutta tarjota sähköistä palvelua asiakkaille nyt ehdotetussa aikataulussa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että takuuhakemukset tulisi ensivaiheessa tehdä Valtiokonttorille paperisilla tai PDF-muotoisilla hakemuksilla, jotka olisi siirrettävissä sähköiseen järjestelmään ja käsiteltävissä vasta järjestelmän valmistuttua. Ennakollisten maksusitoumusten käsittelyprosessi olisi siten ensivaiheessa aikaa vievää manuaalisyötä. Maksusitoumuksia ei todennäköisesti ehdittäisi myöntää ennen

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

10.5.2021

tapahtuman järjestämisajankohtaa niille tapahtumanjärjestäjille, jotka ovat suunnitelleet järjestävänsä tapahtuman kesäkuun alkupuolella. Valtiokonttori katsookin, että tapahtumatakuun tulisi koskea aikaisintaan 15.6.2021 järjestettäviä tapahtumia.

Hallituksen esityksen mukaan Valtiokonttori voisi myöntää tapahtumajärjestäjälle ja sen ilmoittamille alihankkijoille hakemuksesta ennakollisen maksusitoumuksen (tapahtumatakuu), joka koskee suunnitellun vähintään 200 hengen yleisötapahtuman järjestämistä ja jota ei ole peruttu hakemuksen jättämishetkellä. Oikeus tapahtumatakuuseen alkaisi hakemuksen jättämishetkestä. Koska tapahtumatakuun tarkoituksena on mahdollistaa tapahtumanjärjestäjälle ja sen alihankkijoille ennakollinen maksusitoumus pienentämään tapahtumien järjestämisestä aiheutuvaa taloudellista riskiä COVID-19-pandemian aikana ja toisaalta mahdollistaa tapahtumanjärjestäjän rahoituksen tai vakuutusten saamista tapahtumien järjestämiseksi, Valtiokonttori katsoo, ettei tapahtumatakuun säätäminen koskemaan tapahtumia, jotka järjestetään 15.6.2021 alkaen myöskään vaikuttaisi tapahtumatakuulle asetettuihin tavoitteisiin taikka tapahtumajärjestäjien tosiasialliseen tilanteeseen. Koska tapahtumatakuu ei koske jo peruttuja tapahtumia, voidaan pitää todennäköisenä, ettei tapahtumatakuulla olisi kuitenkaan vaikutusta kesäkuun alun tapahtumien järjestämiselle.

Esityksen mukaan tapahtumatakuun myöntäminen edellyttäisi lisäksi, että tapahtuman järjestää vakiintunut ja ammattimainen tapahtumanjärjestäjä, jolla on pysyvä organisaatio tätä toimintaa varten, yritys ja yhteisötunnus ja jonka arvonlisäverollinen liikevaihto ylitti 150 000 euroa vuonna 2019. Tapahtumatakuuta ei myönnetä säännöllisesti ympäri vuoden järjestettäviin tapahtumiin.

Ennakollista maksusitoumusta voisi esityksen mukaisesti hakea vain tapahtumanjärjestäjä, kun taas takuuehtojen mukaisia korvauksia hakisivat sekä tapahtumanjärjestäjä että sen ilmoittamat alihankkijat itsenäisesti erikseen. Valtiokonttori esittää selvennettäväksi, että myös tapahtumatakuun piiriin kuuluvilta alihankkijoilta edellytetään yritys- ja yhteisötunnusta. Valtiokonttorin on mahdollista myöntää takuun mukaisia korvauksia ainoastaan y-tunnuksellisille toimijoille, minkä lisäksi tapahtumatakuuseenkin sovellettavat kustannustukilain mukaiset tuen myöntämisen esteet (6 §) edellyttävät käytännössä, että toimijalla on y-tunnus. Esimerkiksi ennakoperintärekisteriin ei ole mahdollista kuulua ilman y-tunnusta, eikä Valtiokonttori voi kustannustukilain säännösten mukaan myöntää tukea toimijalle, joka ei kuulu ennakoperintärekisteriin.

Valtiokonttori korostaa tapahtumatakuun sujuvan toimeenpanon kannalta tukimuodon piiriin kuuluvien toimijoiden ja tapahtumien selkeää ja mahdollisimman yksiselitteistä määrittelyä. Esityksen mukaisesti tapahtumatakuuta ei myönnettäisi säännöllisesti ympäri vuoden järjestettäviin tapahtumiin, jolla tarkoitettaisiin esimerkiksi viikoittaisia konsertteja, klubi-iltoja ja vastaavia tapahtumia. Valtiokonttori kiinnittää huomiota määritelmän tulkinnanvaraisuuteen. Myös yleisölle avoimen tapahtuman kriteeriin voi Valtiokonttorin näkemyksen mukaan liittyä tulkinnanvaraisia elementtejä, kun kyseessä on esimerkiksi yritysten asiakas- ja markkinointitilaisuudet. Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa on niin ikään käsitelty tapahtumatakuun soveltamisalan ulkopuolelle jäävää toimintaa varsin suppeasti. Tapahtuma-alan ja luovien alojen toiminnan estymistä ja vaikeutumista kompensoidaan myös muilla tukimuodoilla, joita Valtiokonttorin

10.5.2021

lisäksi toimeenpannaan erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalta myönnettäviä tukia on käsitelty varsin kattavasti esityksen osioissa 3.2 ja 3.3. Valtiokonttori pitää tärkeänä, että tapahtumatakuun piiriin tarkoitetut tapahtumat ja toimijat olisi määritelty siten, että yrityksillä olisi mahdollisuus jo tapahtumatakuun hakuvaiheessa arvioida takuusitoumuksen saamisen edellytykset ja toisaalta tunnistaa, mikäli kyseiselle toimijalle tarkoitettu tukimuoto myönnetään esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla. Tämä vähentäisi myös eri tukimuotoihin kohdistuvia päällekkäisyyksiä sekä tarpeettomia hakemuksia. Tapahtumatakuun soveltamisalaa ja tukikelpoisuuden edellytyksiä tulisi Valtiokonttorin näkemyksen mukaan vielä täsmentää esityksen mukaisesti valtioneuvoston asetuksella. Huomioiden erityisesti tapahtumatakuun soveltamisalaan liittyvät tulkinnanvaraisuudet, Valtiokonttori pitää kannatettavana ja toimeenpanon sujuvuuden kannalta ensiarvoisen tärkeänä tapahtumatakuun piiriin kuuluvan tapahtumanjärjestäjän arvonlisäverollisen 150 000 euron liikevaihdon vaatimusta.

Myönnetyn tapahtumatakuun perusteella tapahtumanjärjestäjälle korvattaisiin takuuehtojen mukaisesti lain nojalla tai viranomaisen määräyksen vuoksi peruuntuneen tapahtuman järjestämisestä aiheutuneista ja ennakoon ilmoitetuista toteutuneista kustannuksista 85 prosenttia. Valtiokonttoriin ilmoitetulle tapahtumanjärjestäjän alihankkijalle korvattaisiin niin ikään 85 prosenttia niistä toteutuneista kustannuksista, joista se ei ole saanut suoritusta tapahtumanjärjestäjältä. Tapahtuma katsottaisiin peruuntuneeksi lain tai viranomaisen määräyksen vuoksi myös, jos korkeintaan 60 päivää ennen tapahtuman järjestämistä on voimassa järjestämisen estävä rajoitus.

Esityksen mukaisesti korvauksen maksaminen tapahtumanjärjestäjälle tai tapahtuman alihankkijalle edellyttää, että tapahtuma on peruttu suoraan lain nojalla taikka viranomaisen määräyksen vuoksi. Tapahtuma katsottaisiin peruuntuneeksi myös, mikäli korkeintaan 60 päivää ennen tapahtuman järjestämistä olisi voimassa tapahtuman järjestämisen estävä rajoitus. Asian taustaa käsittelevässä hallituksen esityksen jaksossa yksi on toisaalta todettu, ettei annetut rajoitukset taikka suositukset ole toistaiseksi varsinaisesti kieltäneet tapahtumien järjestämistä. Mahdollisten tulkinnallisten erimielisyyksien välttämiseksi Valtiokonttori katsoo tarpeelliseksi, että lakiesitystä täsmennettäisiin sen osalta, katsotaanko tapahtuma esityksen mukaisesti peruuntuneeksi ainoastaan siinä tilanteessa, että tapahtuman järjestäminen on kokonaan kielletty lain nojalla taikka viranomaisen määräyksen vuoksi, vai riittääkö edellä mainitun edellytyksen täyttämään esimerkiksi kokoontumista koskeva rajoitus, joka mahdollistaisi esimerkiksi 200 henkilölle suunnitellun tapahtuman järjestämisen korkeintaan 10 henkilölle.

Korvausta olisi esityksen mukaisesti mahdollista myöntää myös, mikäli takuuehtojen mukaisesti toteutettu tapahtuma toteutuu takuupäätöksessä määrättyä olennaisesti pienempänä lain tai viranomaisen määräyksen vuoksi ja tapahtuma on tappiollinen. Tapahtumatakuusta korvattaisiin tällöin tapahtumanjärjestäjälle ja alihankkijoille määrä, joka lasketaan vähentämällä tapahtuman toteutuneista kustannuksista toteutuneiden tulojen määrä ja kertomalla näiden erotus luvulla 0,85. Olennaisesti suunniteltua pienempänä toteutuneella tapahtumalla tarkoitettaisiin tapahtumaa, joka on voitu toteuttaa lain tai viranomaisen kokoontumista rajoittavan määräyksen vuoksi siten, että tapahtumaan on voinut osallistua enintään 85 prosenttia tapahtuman suunnitellusta osallistujamäärästä.

Valtiokonttori pitää tärkeänä, että kriteerit olennaisesti pienempänä toteutuneelle tapahtumalle määritellään selkeästi. Valtiokonttori katsoo, että nyt esitetty määritelmä on tarkoituksenmukainen. Lisäksi Valtiokonttori toteaa, että myös

10.5.2021

olennaisesti pienempänä toteutuneiden tapahtumien osalta korvaukset voitaisiin myöntää tapahtumanjärjestäjälle sekä ilmoitetuille alihankkijoille enintään takuusitoumuksessa hyväksytyjen kustannusarvioiden mukaisina.

Tapahtumatakuun perusteella maksettavan korvauksen määrä olisi enintään 1 800 000 euroa korvauksen saajaa kohden. Lisäksi korvausten määrässä otettaisiin huomioon lain 1 §:ssä tarkoitetun Euroopan komission päätöksen mukaisen tukien enimmäismäärä. Myönnettävästä korvauksesta vähennettäisiin yritykselle 1.6.-30.11.2021 ajalla kohdistuvat COVID19-pandemiaan liittyvät vakuutuskorvaukset sekä opetus- ja kulttuuriministeriön samaan tapahtumaan myöntämä erityisavustus. Valtiokonttorin aiempien kokemusten mukaan useiden eri tukimuotojen samanaikaiseen myöntämiseen sekä niiden yhteensovittamisen tarpeeseen liittyy riskejä, jotka voivat johtaa esimerkiksi tuen myöntämisen jälkeisiin takaisinperintöihin. Riskien välttämiseksi olisi tarkoituksenmukaista, että päällekkäiset tuet yhteensovitettaisiin aina viranomaisessa, joka on tehnyt viimeisimpänä yritystä koskevan tukipäätöksen. Näin voitaisiin ehkäistä yhteensovittukseen perustuvaa takaisinperintää.

Esitetyn pykälän kuudennen momentin mukaan hakijan olisi ilmoitettava hakemuksessaan tapahtuman suunniteltu ajankohta, paikka ja kesto, sekä kustannusarvio. Hakijan olisi esitettävä hakemuksessaan myös selvitys aiemmasta, vaikiintuneesta, ammattimaisesta toiminnastaan tapahtuma-alalla. Lisäksi tapahtuman järjestäjän on hakemuksessa yksilöitävä käyttämänsä alihankkijat sekä niiden rooli ja osuus kustannuksista.

Valtiokonttori pitää ennakollisten maksusitoumusten nopean käsittelyn varmistamiseksi tärkeänä, että päätökset voidaan perustaa hakijan hakemuksella ilmoitettiin tietoihin, eikä niihin tulisi sisältyä hakijan tai järjestettävän tapahtuman arvioimiseen liittyviä harkinnanvaraisia elementtejä. Valtiokonttori katsoo hallituksen esityksessä tapahtumanjärjestäjän ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen vastaavan tätä tavoitetta. Myös mahdollisessa korvausten maksatusvaiheessa toteutuneiden kustannusten korvaaminen olisi tarkoituksenmukaisinta perustaa yritysten ilmoituksiin ilman tarvetta arvioida korvaukseen oikeuttavia kuluja. Valtiokonttori esittää kuitenkin täsmennettäväksi, että korvaukseen oikeuttavien kulujen tulisi olla lopullisia. Esimerkiksi myöhemmin alennuksena tai muuna menon vähennyksenä hakijan hyväksi luettavia eriä ei voitaisi siten lukea korvausperusteisiin. Valtiokonttori katsoo vielä, että lakiin tulisi täsmentää tapahtumajärjestäjän ilmoitusvelvollisuuden piiriin lisättäväksi tapahtuman suunniteltu toteutumislaajuus (osallistujamäärä), jotta Valtiokonttori voisi arvioida esimerkiksi olennaisesti pienempänä toteutuneen tapahtuman kriteerien täyttymistä.

Kustannustuen toimeenpanossa on pidetty tärkeänä korvausten haun helppokäyttöisyyttä ja päätösten nopeutta. Tämän on mahdollistanut hyvin suunniteltu sähköinen hakuprosessi sekä selkeät korvausperusteet. Valtiokonttori pitää odotusten hallinnan ja yritysten taloudellisen ahdingon helpottamisen näkökulmista tärkeänä, että myös tapahtumatakuu olisi mahdollista toimeenpanna yhtä sujuvasti kuin aiemmat kustannustuet. Jotta tukimuodolle asetettu tavoite – edesauttaa tapahtumien järjestämistä COVID19-pandemiasta aiheutuvasta kohonneesta riskistä huolimatta – täyttyy, takuupäätökset olisi saatava käsiteltyä hyvin nopealla aikataululla, joten tuen toimeenpanoon ei käytännössä voisi sisältyä tulkinnanvaraisia, arviointia vaativia elementtejä. Ennakollisten maksusitoumusten myöntäminen tulisikin pohjautua tapahtumanjärjestäjän hakemuksella ilmoitettiin tietoihin sekä helposti todennettavissa oleviin yksiselitteisiin kriteereihin, jotka voidaan todentaa hyödyntämällä muilta viranomaisilta, erityisesti Verohallinnolta saatavia tietoja.

10.5.2021

Toimialajohtaja

Jyri Tapper

Palvelupäällikkö

Tuomo Yliluoma

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 5 pages before this page
Dokumentet inneholder 5 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 5 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 5 sider før denne side

Detta dokument innehåller 5 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende